

คู่มือ

การสอบวิชาพิเศษ ลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่

วิชานักสะสม

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือ

การสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่

วิชานักสะสม

สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือ

การสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ วิชานักสะสม

จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. 2560

จัดทำโดย กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ
สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร 10900
โทร. 0-2561-4567 โทรสาร 0-2579-5101
นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำนำ

ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ โดยเฉพาะลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ดังนั้น สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการฯ เพื่อจัดทำคู่มือการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ วิชานักสะสมเพื่อให้สถานศึกษาได้เรียนรู้ขั้นตอนการสอบวิชาพิเศษดังกล่าว และเป็นไปตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน ขอขอบคุณ คณะกรรมการดำเนินงานการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำคู่มือการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ โดยมีนางสุวัฒนา ธรรมประภาส นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ เป็นเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการได้ระดมความคิดความรู้ในการจัดทำคู่มือการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยความเรียบร้อย โดยมุ่งหวังเผยแพร่ให้สถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาสามารถใช้เป็นคู่มือในการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ วิชานักสะสม ได้อย่างถูกต้อง และมีคุณภาพต่อไป

ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
หลักสูตรวิชาพิเศษ วิชานักสะสม	1
การสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่	24
ขั้นตอนการดำเนินการสอบวิชาพิเศษ การขออนุมัติ และการประดับ เครื่องหมาย	25
1. สถานศึกษาขออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษ และการประดับเครื่องหมาย	27
1.1 โครงการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ วิชานักสะสม	29
1.2 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ วิชานักสะสม	31
1.3 ข้อสอบภาคปฏิบัติวิชานักสะสม	33
1.4 ข้อสอบภาคทฤษฎีวิชานักสะสม	34
1.5 รายชื่อลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ที่สอบวิชาพิเศษ	46
2. หนังสือจากส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคอนุมัติผลการสอบ วิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ และการประดับเครื่องหมาย	47

สารบัญ (ต่อ)

เนื้อหา	หน้า
3. สถานศึกษาออกหนังสือรับรองให้กับลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ที่สอบผ่าน	49
4. สถานศึกษาบันทึกหลักฐานในทะเบียนกองลูกเสือ เนตรนารี (ลส.8/นน.8)	51
5. สถานศึกษาบันทึกหลักฐานในสมุดประจำตัวลูกเสือ เนตรนารี (ลส.17/นน.17)	53
การประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่	55
บรรณานุกรม	56
ภาคผนวก	57
คำสั่งสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน ที่ 52/2559 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำคู่มือการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่	58

หลักสูตรวิชาพิเศษ วิชานักสะสม

หลักสูตร

1. ทำการสะสมสิ่งของชนิดหนึ่งอย่างเรียบร้อย และจัดให้ถูกต้องตามระบบเป็นเวลาอย่างน้อย 6 เดือน
2. ลักษณะหรือเรื่องของการสะสมให้ลูกเสือเป็นผู้เลือก ตัวอย่างเช่น ดวงตราไปรษณียากร หน้าไม้ขีดไฟ เงินตรา เปลือกหอย แมลง แร่ธาตุ และวัตถุมงคล ฯลฯ
3. การสะสมต้องมีปริมาณพอสมควร ซึ่งจะต้องคำนึงถึงคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญ

การสะสม

การสะสม หมายถึง การเก็บรวบรวมสิ่งของชนิดใดชนิดหนึ่งไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งการเก็บรวบรวมสิ่งของนั้น จะเป็นการเก็บตั้งแต่หนึ่งชิ้นและเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยการเก็บนั้นจะเกิดจากการชอบหรือแรงบันดาลใจของผู้เก็บรวบรวมสิ่งของนั้นๆ โดยสิ่งของที่เก็บรวบรวมหรือที่สะสมนั้นมีความหมายต่อผู้ที่เก็บรวบรวมทั้งสิ้น เช่น การสะสมของเล่น การสะสมพระเครื่อง การสะสมแสตมป์ เป็นต้น

ดวงตราไปรษณียากร หรือที่เรียกทับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “แสตมป์” นั้น นอกจากจะใช้ฉีกบนซองจดหมาย บนห่อ หรือบนซองไปรษณีย์ภัณฑ์ และ พัสดุไปรษณีย์แล้ว ยังเป็นที่นิยมสะสมกันอย่างแพร่หลาย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำรัสไว้ในคำนำหนังสือตำนานไปรษณีย์ไทย พ.ศ. 2379 - 2486 ของนายอาณัติรัฐชัย รัตตกุล ว่า

“ผู้ใหญ่มักจะสนับสนุนให้เด็กๆ สะสมแสตมป์ เพราะจะช่วยให้เด็กเป็นคนประณีต รู้จักความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม แสตมป์ที่สะสมจากต่างประเทศทำให้รู้จักชื่อประเทศต่างๆ นอกจากนั้นภาพที่พิมพ์อยู่บนแสตมป์ ยังให้ความรู้รอบตัวอีกหลายด้าน”

ดังนั้น การสะสมแสตมป์จึงเป็นงานอดิเรกที่น่าสนใจและมีประโยชน์

วิวัฒนาการของแสตมป์

แสตมป์ดวงแรกของโลก คือ แสตมป์เพนนี่แบล็ค ของประเทศอังกฤษ แต่ไม่มีชื่อประเทศ ออกใช้เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2383 ภาพสัญลักษณ์เป็นภาพสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย พระราชินีผู้ปกครองประเทศอังกฤษ มีราคาบนดวง 1 เพนนี่

แสตมป์ดวงแรกของไทย คือ แสตมป์โสฬศ ออกมาพร้อมกับแสตมป์ราคาอัฐ เสี้ยว ซีก และสลึงหนึ่ง นับเป็นแสตมป์ชุดแรกของไทย ออกใช้เป็นทางการเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2426 หลังจากอังกฤษออกแสตมป์ดวงแรก 43 ปี แสตมป์นี้เป็นภาพพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

: แสตมป์เพนนีแบล็คแสตมป์ดวงแรกของโลก

:แสตมป์สิริพิต แสตมป์ดวงแรกของไทย

แสตมป์ที่มีราคาสูงที่สุดในโลก คือ แสตมป์ 1 เซนต์ สีม่วงแดงของประเทศกายอานาอังกฤษ หรือปัจจุบันคือประเทศกายอานา ออกใช้เมื่อ พ.ศ. 2399 ราคาที่ประมาณกัน ณ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2523 เป็นเงิน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา หรือประมาณ 23 ล้านบาท เมื่อคิดเทียบตามอัตราแลกเปลี่ยนเป็นเงินไทยขณะนั้น

แสตมป์ 1 เซนต์
แสตมป์ที่มีราคาสูงที่สุดในโลก

แสตมป์อีสต์อินเดีย ราคา 2 แอนนา
ซึ่งสเตอร์ลิ่งเขตเทิลเมนต์ ประทับ
แก้เป็น 32 เซนต์ แล้วไทยขอยืมมา
ประทับอักษร “B” ก่อนนำออกใช้
ปัจจุบันเป็นแสตมป์ที่มีราคาสูงสุดของไทย

แสตมป์ที่มีราคาสูงที่สุดของไทย คือ แสตมป์อีสต์อินเดีย ราคา 2 แอนนา ซึ่งสเตรตส์เซตเทิลเมนต์ ขอขี้มมาใช้ โดยประทับกำกับราคา 2 แอนนา เป็น 32 เซ็นต์ แล้วไทยขอขี้มมาประทับอักษร “B” (Bangkok) ซึ่งมาจากภาษาอังกฤษว่า Bangkok (อ่านว่า แบงค็อก) หมายถึง กรุงเทพมหานคร แสตมป์นี้นำออกใช้ใน พ.ศ. 2425 จำนวนเพียง 20 ดวง ปัจจุบันคงเหลืออยู่เพียงไม่กี่ดวง มีการประมูลซื้อขายครั้งสุดท้ายที่นครนิวยอร์ก ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2528 ราคา 8,250 เหรียญสหรัฐอเมริกา หรือประมาณ 222,000 บาท

การสะสมแสตมป์

นอกจากเราจะนิยมสะสมดวงตราไปรษณียากร หรือแสตมป์ (Stamp) แล้ว ยังมีผู้นิยมสะสมรอยประทับบนแสตมป์ไปรษณีย์บัตร ตลอดจนจดหมายไปรษณีย์อากาศรุ่นต่างๆ ดังนั้น นอกจากการสะสมแสตมป์ให้ครบชุด เราอาจจะสะสมและศึกษาตราไปรษณียากรในรูปแบบต่างๆ ได้หลายรูปแบบ เช่น

1. การสะสมแบบศึกษาเชิงประวัติไปรษณีย์ (Postal History)

เป็นการสะสมเฉพาะแสตมป์ที่ใช้แล้วเท่านั้น แสตมป์ที่นิยมสะสมนี้จะเป็นแสตมป์ที่มีตราประทับที่สำคัญ บ่งบอกถึงความเป็นมาในอดีต เป็นแสตมป์เดี่ยว หรือผนึกอยู่บนซองก็ได้ เช่น ตราประทับ KEDAH - ไทยบุรี ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐไทรบุรีเคยอยู่ในการปกครองของไทย และซองผนึกแสตมป์สเตรตส์เซตเทิลเมนต์ประทับ “B” แสดงให้เห็นว่าในอดีตเราเคยขี้มแสตมป์จากสเตรตส์เซตเทิลเมนต์ มาใช้ในการส่งจดหมายออกไปยังต่างประเทศ เป็นต้น

การสะสมแสตมป์
แบบศึกษาเชิงประวัติไปรษณีย์

การสะสมแสตมป์เฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

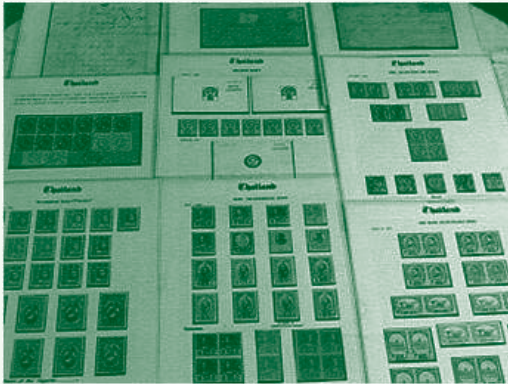
2. การสะสมเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Thematics)

เป็นการสะสมเพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของการไปรษณีย์ของ ประเทศใดประเทศหนึ่ง แล้วผนึกบนซองไปรษณีย์บัตรและจดหมายไปรษณีย์ อากาศ ในชุดหรือเรื่องเดียวกัน เช่น ชุดภาพ นก ปลา ผีเสื้อ สัตว์ป่า รถ เรือ รถไฟ ดอกไม้ ผลไม้ การกีฬา ธรรมชาติ ลูกเสือ สัปดาห์สากลแห่งการเขียน จดหมาย บุคคลสำคัญ ศิลปะ วัตถุโบราณ และจิตรกรรม เป็นต้น

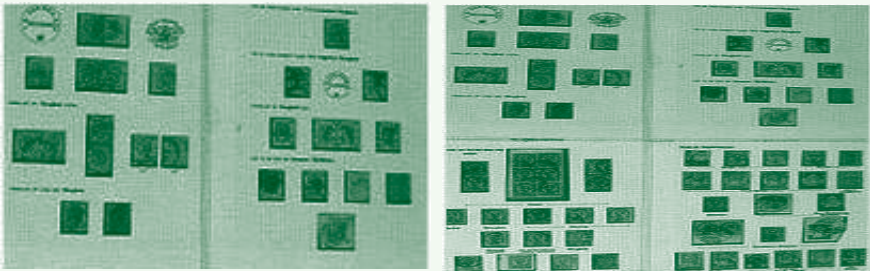
3. การสะสมเชิงตำนานไปรษณีย์ (Traditional, Classics)

เป็นการสะสมเพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของการไปรษณีย์ของ ประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ อาจจะสะสมตั้งแต่เริ่มมีการส่งจดหมาย เข้า - ออกจากประเทศ มาจนถึงสมัยใดสมัยหนึ่ง เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ การไปรษณีย์ของประเทศนั้นๆ มาเป็นลำดับ ตามหลักสากล ถือว่าการสะสม แสตมป์ในช่วงก่อน พ.ศ. 2418 นั้น เป็นการสะสมเชิงตำนานไปรษณีย์ที่แท้จริง แต่ก็นิยมใช้กับการสะสมแสตมป์ที่หายาก ที่ใช้หลังจากช่วงนั้นได้โดยปกติ การสะสมในเชิงตำนานไปรษณีย์นี้ นิยมสะสมแสตมป์ที่ออกตั้งแต่ระยะแรก ของการไปรษณีย์ในแต่ละประเทศ เรื่อยมาถึงระยะใดระยะหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

ในการศึกษาความเป็นมาของการไปรษณีย์ไทย ก็จะสามารถสิ่งที่ใช้แทนแสตมป์
ในสมัยก่อนการใช้แสตมป์ที่แท้จริง มาจนถึงระยะที่ขอยืมแสตมป์จาก
ประเทศอื่นมาใช้ และระยะที่มีแสตมป์ชุดแรกออกใช้เองเป็นชุดที่ 12 วิวัฒนาการ
เป็นชุดที่ 2 ชุดที่ 3 เรื่อยมา เป็นต้น

การสะสมแสตมป์เชิงตำนานไปรษณีย์

ตัวอย่างแสตมป์สเตอริโอเซตเทิลเมนต์ที่นำมาใช้มีตราประทับกงสุลอเมริกัน
กงสุลอังกฤษ และ “Bangkok”

4. การสะสมเฉพาะตราประทับบนแสตมป์ (Postmark)

เป็นการสะสมเฉพาะตราประทับต่างๆ ของที่ทำการไปรษณีย์บนดวงแสตมป์ จะเป็นตราประทับในช่วงระยะเวลาปัจจุบันหรือในอดีตก็ได้ ถ้าแสตมป์ที่มีตราประทับที่หายากยังคงพินิจอยู่บนซอง ก็ให้สะสมไว้ทั้งซองไม่ควรแช่น้ำ ลอกแสตมป์ออกจากซอง ตัวอย่างการสะสมตราประทับนี้ ได้แก่ สะสมตราประทับประจำวันทุกที่ทำการไปรษณีย์ทั่วประเทศไทยในสมัยใดสมัยหนึ่ง สะสมตราประทับประจำวันและตราประทับพิเศษในงานแสดงนิทรรศการไปรษณีย์งานใดงานหนึ่ง เป็นต้น

5. การสะสมสิ่งจำหน่ายเพื่อการสะสม (Postal Stationery)

เป็นการสะสมไปรษณียบัตร รวมถึงกระดาษต่างๆ ที่มีตราไปรษณียากรพิมพ์ติดอยู่ ใช้ส่งทางไปรษณีย์ได้ทันที โดยสะสมสิ่งเหล่านี้ให้ครบในสมัยใดสมัยหนึ่ง หรือหลายประเทศในช่วงเวลาหนึ่งๆ ก็ได้ ปัจจุบันมีผู้สะสมไปรษณียบัตรรุ่นแรกของทุกประเทศทั่วโลก และเคยได้รับรางวัลระดับสูงของโลกมาแล้ว

การสะสมไปรษณียบัตร

6. การสะสมจดหมายไปรษณีย์อากาศ และเรื่องเกี่ยวกับการบิน (Aerogram and Aero-philately)

เป็นการสะสมแบบหนึ่งที่มีผู้นิยมมากในขณะนี้ อาจสะสมจดหมายหรือไปรษณีย์อากาศที่ส่งไปกับเที่ยวบินเที่ยวแรก หรือที่ส่งไปกับเรือเหาะต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีเคยมีผู้นำจดหมายส่งไปกับยานอวกาศที่เดินทางไปดวงจันทร์และนำกลับลงมาสู่พื้นโลก ออกแสดงแก่ประชาชนอีกด้วย

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว นักสะสมอาจจะสะสมแสตมป์ตัวตลก หรือแสตมป์ทดลองพิมพ์ หรือแสตมป์ตัวอย่าง ได้ตามแต่ความสนใจอีกด้วย

การเก็บรักษาแสตมป์

มูลค่าของตราไปรษณียากรนั้นขึ้นอยู่กับสภาพ ความหายาก และความนิยมสะสมเป็นสำคัญ เช่น แสตมป์ที่มีรอยปรุ หรือที่เรียกกันว่า ฟันของแสตมป์ ขาดชำรุด แสตมป์ที่มีสภาพเหลืองหรือแตก กรอบแสตมป์ที่ยังไม่ได้ใช้แสตมป์ที่ไม่มีกาวทางด้านหลังหรือมีกาวในสภาพไม่ดี เหล่านี้ถือว่ามีสภาพไม่สมบูรณ์ มูลค่าย่อมลดลงตามแต่สภาพ เพื่อที่จะรักษาสภาพเดิมของแสตมป์หรือตราไปรษณียากรให้คงทน เราควรปฏิบัติดังนี้

: แสตมป์ชุดปีกครุฑ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2463

1. เก็บตราไปรษณียากรใส่ลงในแผ่นที่หรือซองสำหรับใส่ตราไปรษณียากร (Mount) ก่อนนำไปใส่กรอบอัลบั้มหรือซอง มีหลายขนาด
2. เก็บไว้ในที่ที่อากาศไม่ร้อนจัด และหลีกเลี่ยงการถูกแสงแดดโดยตรง
3. เก็บไว้ในที่ที่อากาศไม่ชื้นจัด เพราะความชื้นจะทำให้แสตมป์เหลือง นอกจากนี้ ควรหลีกเลี่ยงการใช้มือจับแสตมป์โดยตรง เพราะมือของเราสกปรก และมีความชื้น จะทำให้แสตมป์เสียหรือฟันทขาดชำรุดได้ ให้ใช้คีบคีบแสตมป์แทน

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแสตมป์

คำศัพท์เบื้องต้นเกี่ยวกับแสตมป์

ในวงการแสตมป์ มีคำศัพท์เฉพาะที่ใช้กันเช่นเดียวกับศาสตร์แขนงหนึ่ง บางคำใช้ทับศัพท์ภาษาอังกฤษโดยตรง บางคำมีศัพท์ที่ตั้งขึ้นเฉพาะเป็นภาษาไทย นักสะสมควรทราบคำศัพท์เหล่านี้ไว้เพื่อความเข้าใจในการศึกษาตราไปรษณียากรต่อไป

ตราไปรษณียากร ราคา 1 เลี้ยว

ตัวตลกที่เกิดจากความผิดพลาด
ของเครื่องพิมพ์

แสตมป์ที่มีการพิมพ์ประทับเพิ่ม
หรือโอเวอร์พริ้นต์

แสตมป์บล็อก (Block of Stamps) เป็นแสตมป์ที่พิมพ์ติดต่อกันในแนวตั้งหรือแนวนอน อย่างน้อย 2 ดวง เช่น แสตมป์บล็อก 4 จะมีแสตมป์ในแนวตั้ง 2 ดวง และแนวนอน 2 ดวง แสตมป์บล็อก 6 จะมีแสตมป์ในแนวตั้ง 3 ดวง และแนวนอน 2 ดวง เป็นต้น

สมุดตราไปรษณียากรเล่มเล็ก (Stamp Booklet) เป็นสมุดเล่มเล็กๆ คล้ายกระดาษแข็งพับครึ่ง เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ภายในบรรจุแสตมป์ซึ่งเป็นแสตมป์ราคาเดียวหรือหลายราคาก็ได้ ในประเทศไทยใช้บรรจุแสตมป์ราคาเดียว สมุดตราไปรษณียากรเล่มเล็กนี้ ช่วยให้สะดวกต่อการนำแสตมป์ติดตัวไปใช้ในโอกาสต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีประโยชน์ในการสะสมแสตมป์อีกด้วย เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศลักเซมเบิร์ก (Luxembourg) ใน พ.ศ. 2433

แผ่นแสตมป์ (Sheet) คือ แผ่นแสตมป์ที่พิมพ์สำเร็จออกมาจากโรงพิมพ์ ปกติจะประกอบด้วยแสตมป์ 50 ดวง หรือ 100 ดวง

ลายน้ำ (Water Mark) คือ ลวดลายต่างๆ บนกระดาษที่ใช้พิมพ์แสตมป์ สังเกตได้จากด้านหลังของแสตมป์

รอยปรุหรือรอยจักร (Perforate) คือ รอยปรุจุดไข่ปลา หรือรอยจักรหรือรอยปรุที่แยกแสตมป์ออกเป็นดวงๆ เพื่อช่วยในการฉีกให้รวดเร็วขึ้น

ไม่มีรอยปรุ (Imperforate) อาจเป็นแสตมป์ที่ตั้งใจพิมพ์ออกมาโดยไม่มีรอยปรุ หรือแสตมป์ที่ไม่มีรอยปรุ เนื่องจากความผิดพลาดในการพิมพ์

กาว (Gum) กาวที่ใช้ฉาบอยู่ด้านหลังแสตมป์ เป็นกาวแห้ง เมื่อใช้น้ำแตะที่ด้านหลังนั้นก็สามารถฉีกแสตมป์ลงบนซองได้ทันที เรามักจะพบอักษร "O.G." หมายถึง Original Gum คือ กาวเดิมที่ฉาบอยู่ด้านหลังแสตมป์ตั้งแต่แรก

สิ่งจำหน่ายเพื่อการสะสม (Postal Stationary) เป็นคำรวมที่ใช้เรียกกระดาษต่างๆ ที่มีตราไปรษณียากรพิมพ์ติด สามารถส่งทางไปรษณียากรได้ทันที เช่น ไปรษณียบัตร ไปรษณียบรรณ (ซองจดหมายที่มีตราไปรษณียากรพิมพ์ติด) กระดาษห่อสิ่งตีพิมพ์ และจดหมายไปรษณีย์อากาศหรือออโรแกรม ทั้งนี้ นับรวมถึงตราไปรษณียากรที่เป็นดวงๆ หรือแผ่นๆ

การทดลองพิมพ์ (Proof) เป็นการพิมพ์ขึ้นเพื่อนำมาตรวจแบบและสีก่อนที่จะพิมพ์จริง

โอเวอร์พริ้นต์ (Overprint) คือ การพิมพ์ประทับเพิ่มด้วยหมึกบนดวงแสตมป์ โดยจะพิมพ์เพิ่มด้านหน้าของแสตมป์ ภายหลังจากที่แสตมป์นั้นพิมพ์เสร็จโดยสมบูรณ์แล้ว

ตัวตลกที่เกิดจากความผิดพลาดขณะทำการผลิตแสตมป์ (Error) เป็นแสตมป์ที่ออกโดยทางการ แต่มีลักษณะผิดไปจากแสตมป์ปกติ เนื่องมาจากความผิดพลาดขณะทำการผลิตแสตมป์นั้นๆ เช่น ผิดพลาดในการใช้กระดาษ (Paper Error) อาจนำกระดาษของแสตมป์ชุดอื่นที่มีลายน้ำต่างกันมาใช้พิมพ์แทน หรือผิดพลาดในการพิมพ์ (Printing Error) เช่น พิมพ์ภาพหัวกลับ พิมพ์ซ้ำ พิมพ์ผิดด้าน เป็นต้น

ตัวตลกที่เกิดจากความผิดปกติของแม่พิมพ์หรือเครื่องพิมพ์ (Variety) เป็นแสตมป์ที่ออกโดยทางการ แต่มีลักษณะผิดไปจากแสตมป์ปกติ เนื่องจากความผิดปกติของแม่พิมพ์หรือเครื่องพิมพ์ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับแสตมป์ดวงเดียวหรือหลายดวงในแผ่นก็ได้ เช่น มีฟองอากาศในดวงแสตมป์ สีหมึกที่พิมพ์เลอะเลือน เนื่องจากบล็อกแม่พิมพ์สึก เป็นต้น

ตราประทับควบคุม (Control marks) เป็นตราประทับที่ทำขึ้นเพื่อควบคุมการสูญหายของแสตมป์ เพราะบางครั้งแสตมป์อาจถูกขโมยไปจากคลังได้ ตราประทับนี้มักจะประทับด้านหลังของแสตมป์ โดยประทับด้วยตรายางหรือใช้พิมพ์ หรือเขียนก็ได้

การประทับตราประจำวัน (Cancellation) คือ การประทับตราประจำวันของที่ทำกรไปรษณีย์ลงบนตราไปรษณีย์ ลงบนตราไปรษณียากร เพื่อป้องกันการนำเอาใช้ซ้ำอีก

ตราประทับ (PostMark) เป็นตราประจำวันที่ปรากฏอยู่บนซองจดหมาย โดยปกติจะระบุชื่อที่ทำกรไปรษณีย์ วัน เดือน ปี และเวลาที่ประทับ

การประทับตราเพื่อการสะสม (Cancelled to Order : CTO) เป็นการประทับตราประจำวันลงบนตราไปรษณียากร โดยไม่ได้มีการส่งผ่านเส้นทางขนส่งทางไปรษณีย์อย่างแท้จริง กล่าวคือ เมื่อมีผู้สะสมประสงค์ที่จะได้

แสตมป์ที่ซื้อมา มีการประทับตราเช่นเดียวกับแสตมป์ที่ใช้แล้ว ก็จะนำแสตมป์นั้นๆ ไปขอให้เจ้าหน้าที่ของที่ทำการไปรษณีย์ประทับตราประจำวันให้

ซองวันแรกจำหน่าย (First Day Cover) เป็นซองจดหมายที่มีแสตมป์ชุดที่ออกใหม่ผนึกครบชุด และมีตราประทับพิเศษประทับบนซองในวันแรกจำหน่ายของแสตมป์ชุดนั้น

ประวัติการไปรษณีย์สากล

การติดต่อส่งข่าวสารระหว่างกันในสมัยแรก ประมาณสามพันปีก่อนคริสต์ศักราชนั้น คนทั่วไปใช้การจำข่าวสารและบอกกันเป็นทอดๆ ไปจนถึงผู้รับข่าวสารนั้น (Memorized Messages) พระเจ้าแผ่นดินหรือเจ้าผู้ครองนครมักจะมีคนสื่อสารโดยเฉพาะ

คนเดินหนังสือ
ของศาสนา

บุรุษไปรษณีย์
ของเมืองแฟรงก์เฟิร์ต
ใน พ.ศ. 1978

คนเดินเท้า ใน พ.ศ. 1978

คนเดินหนังสือพิเศษของพวกเขา

คนเดินข่าวทางทหารใน พ.ศ. 2013

ต่อมาได้มีการประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นเพื่อใช้แทนเสียงที่พูดจากัน การใช้ตัวอักษรเขียนข่าวสารติดต่อสื่อสารกันก็เริ่มมีขึ้น ระบบการส่งข่าวสารมีวิวัฒนาการขึ้นเป็นลำดับ ในรัชสมัยพระเจ้าอ็อกตัสตัส (Augustus, 63 ปีก่อนคริสต์ศักราช ค.ศ. 104) แห่งจักรวรรดิโรมัน ได้มีการจัดตั้งระบบการติดต่อทางไปรษณีย์ของทางการ (State Post) ขึ้น มีการใช้ม้าในการส่งข่าวสาร มีการจัดตั้งสถานีที่พักสับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่และม้า มีอาหารและที่พักพิงสำหรับเจ้าหน้าที่สื่อสาร และข้าราชการที่เดินทางมาพัก เรียกว่า โพอซิตัส (Positus) แปลว่า ตั้งไว้ เชื่อว่าเป็นที่มาของคำว่า “Post” (การไปรษณีย์) ในปัจจุบัน

ต่อมาในยุคกลางได้มีการใช้นกพิราบสื่อสาร (Pigeon Post) ซึ่งสามารถทำได้รวดเร็วและปลอดภัยกว่าวิธีการอื่นๆ ในระยะใกล้เคียงกัน ส่วนระบบการส่งข่าวสารเดิม คือ ม้าเร็ว หรือคนขี่ม้า ก็ยังใช้อยู่ทั่วไป ใน พ.ศ. 1848 ในอิตาลีและสเปนมีการจัดตั้งบริษัทรับส่งข่าวสารขึ้น ดำเนินการโดยครอบครัว มีบทบาทสำคัญในการบริการรับส่งข่าวสารในยุโรปสมัยนั้น ส่วนเมืองที่ไม่มีบริการนี้ ประชาชนก็ได้อาศัยฝากจดหมายและสิ่งของไปมากับพ่อค้าขายเนื้อซึ่งเดินทางไปหาซื้อเนื้อตามท้องถิ่นต่างๆ แทบทุกวัน

ในคริสต์ศตวรรษที่ 16 การเดินทางไปมาหากันและการค้าขายเจริญมากขึ้น ความต้องการบริการไปรษณีย์ในหมู่ประชาชนในทุกประเทศจึงมีมากขึ้น หลายประเทศสั่งห้ามการรับส่งจดหมายของบริษัทและให้อำนาจสิทธิ์ขาดแก่หน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้น

ในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 17 มีการไปรษณีย์เกิดขึ้นทั่วไปในแทบทุกประเทศ ในสหรัฐอเมริกามีการไปรษณีย์เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกที่เมืองบอสตันในฝรั่งเศส พระเจ้าหลุยส์ ที่ 14 ทรงวางรากฐานการไปรษณีย์หลวงของฝรั่งเศสให้ทำการรับส่งจดหมายส่วนการไปรษณีย์ภายใต้ตัวเมือง มีชาวฝรั่งเศสชื่อ เดอ วาลาเยร์ (De Valayer) คิดวิธีจัดตั้งไปรษณีย์ขนาดย่อมขึ้น โดยจัดตั้งตู้ไปรษณีย์ไว้ตามจุดต่าง ๆ ไซเก็บจดหมายวันละ 3 ครั้ง นำจ่ายวันละ 4 ครั้ง เขายังเสนอแนะให้ใช้กระดาษแผ่นเล็กๆ เขียนว่า “ใบเสร็จรับเงินค่านำส่ง” (Receipt for the Payment of Transport) เพื่อจำหน่ายแก่ประชาชนที่ต้องการส่งจดหมาย เดอ วาลาเยร์ ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดตั้งการไปรษณีย์ขนาดย่อมตามความคิดของเขาขึ้นในปารีส เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2196 ต่อมาก็ได้มีการไปรษณีย์ชนิดเดียวกันนี้ที่เมืองสตราสบูร์ก (Strasbourg) และเมืองอื่นๆ สำหรับในชนบทนั้นมีการว่าจ้างคนเดินหนังสือเป็นรายปี

พ.ศ. 2223 มีพ่อค้าชาวอังกฤษชื่อ ด็อคควรา (Dockwra) เดินทางมาค้าขายที่ปารีสเสมอ จึงนำเอาแบบอย่างการไปรษณีย์ขนาดย่อมที่ปารีสไปใช้ที่ลอนดอน นอกจากนี้ ยังได้จัดทำตราประทับบอกวัน เดือน ปี และเวลาในการฝากส่ง นำเอาระบบการลงทะเบียนและการรับประกันมาใช้ในบริการของเขาด้วย ในจีน สมัยราชวงศ์ชิง (Ching Dynasty, ค.ศ. 1662 - 1911) นั้น มีการส่งข่าวสารอยู่ 2 ระบบ คือ การเดินหนังสือราชการธรรมดา และ

การเดินทางหนังสือด่วนครอบคลุมทั่วประเทศ มีม้าใช้เป็นพาหนะรับส่ง และมีสถานี
สับเปลี่ยนม้า ในเส้นทางทะเลทรายก็ใช้อูฐเป็นพาหนะ

นับแต่คริสต์ศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา กิจการไปรษณีย์ได้รับการพัฒนา
เจริญก้าวหน้ามาเป็นอันมาก ทั้งในด้วระบบการไปรษณีย์เอง และการใช้อุปกรณ์
เครื่องมือ ตลอดจนยานพาหนะต่างๆ มีการใช้เรือกลไฟและรถไฟในการขนส่ง
ถูกไปรษณีย์ ซึ่งแต่ก่อนมักจะมีอยู่แต่ในเมืองใหญ่ๆ ในศตวรรษนี้ก็ได้ออกตัว
ออกไปยังภูมิภาคต่างๆ รัฐบาลของประเทศต่างๆ เริ่มซื้อกรรมสิทธิ์การจัด
รับส่งไปรษณีย์กลับมาเป็นของรัฐบาล และดำเนินการเอง

ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2383 รัฐบาลอังกฤษได้พิมพ์แสตมป์ออกใช้
แสตมป์ดวงแรกของโลก คือ แสตมป์เพนนีแบล็ค (Penny Black) เป็นภาพ
สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (Victoria, ค.ศ. 1819 - 1901, พระราชินีผู้ปกครอง
ประเทศอังกฤษ) ราคาบนดวง 1 เพนนี (One Penny) ไม่มีชื่อประเทศกำกับ

ส่วนแสตมป์ที่มีราคาสูงที่สุดในโลก คือ แสตมป์สีม่วงแดง (Black on
Margenta) ราคาบนดวง 1 เซนต์ (One Cent) ของประเทศกายอานาอังกฤษ
(British Guiana) ปัจจุบันคือ ประเทศกายอานา แสตมป์ดวงนี้ออกใช้เมื่อ
พ.ศ. 2397 หลังจากเลิกใช้ไปนานถึง 17 ปี ใน พ.ศ. 2416 เด็กชายวัยสิบขวบ
คนหนึ่งก็ได้พบโดยบังเอิญ และมีการซื้อขายเปลี่ยนมือเรื่อยมา ราคาที่ประมูลกัน
ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2523 เป็นเงิน
งบประมาณ 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา หรือประมาณ 23 ล้านบาท เมื่อคิดเทียบ
ตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินไทยในขณะนั้น

ใน พ.ศ. 2417 ได้มีการประชุมใหญ่การไปรษณีย์ระหว่างประเทศ
ขึ้นที่กรุงเบิร์น (Bern) สวิตเซอร์แลนด์ มีประเทศต่างๆ เข้าร่วมประชุม
22 ประเทศ ทำให้มีการจัดตั้งสหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union)

ขึ้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2419 ซึ่งถือเป็นวันสหภาพสากลไปรษณีย์ (UPU Day) มาจนทุกวันนี้

และนับแต่ตอนกลางของคริสต์ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา วิทยาการสมัยใหม่ก้าวหน้ามาอย่างรวดเร็ว มีการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องจักรใหม่ๆ มาใช้ผ่อนแรง นำเครื่องจักรกลต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานมากขึ้น เช่น เครื่องประทับขีดฆ่าตราไปรษณียากร เครื่องเรียงจดหมาย และอื่นๆ มีการส่งดาวเทียมเพื่อการสื่อสารออกไปโคจรรอบโลก รวมทั้งมีการเปิดบริการใหม่ๆ แก่ประชาชนเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ

ประวัติการไปรษณีย์ไทย

การติดต่อส่งข่าวสารไปมาถึงกันของคนไทยในสมัยโบราณนั้น ถ้าเป็นเรื่องเร่งร้อนสำคัญ ก็มักจะจัดให้คนถือไป หากเป็นเรื่องธรรมดาไม่เร่งร้อน ก็มักจะฝากไปกับพ่อค้าหรือคนเดินทาง ที่จะเดินผ่านไปทางนั้นๆ ส่วนในทางราชการ หากเป็นราชการเร่งร้อนสำคัญ ก็มีการแต่งข้าหลวงเชิญหนังสือ หรือ “ท้องตรา” หรือ “ใบบอก” ออกไปยังที่หมาย ซึ่งอาจจะต้องขี่ช้าง ขี่ม้า ลงเรือ ลงแพ ตามลักษณะของภูมิประเทศ และเป็นหน้าที่ของกรมการเมืองรายทางที่ผ่าน ที่จะต้องจัดยานพาหนะพาไปส่งถึงชายแดน ถ้าเป็นราชการไม่เร่งร้อน คณะกรรมการเมืองก็จัดคนให้ส่งหนังสือต่อๆ กันไป

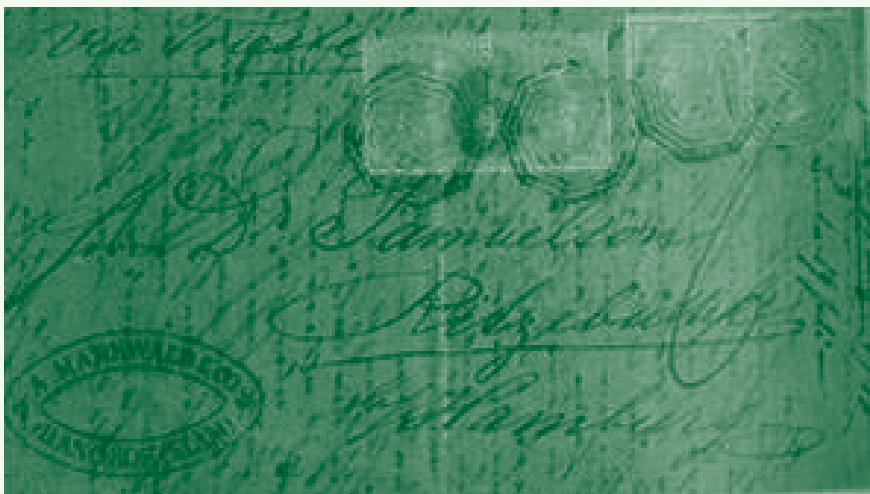
ส่วนการส่งพระราชสาสน์ หรือหนังสือติดต่อกับประเทศนั้น มีวิธีใหญ่ๆ อยู่ 2 วิธี คือ

1. แต่งตั้งคณะทูตอัญเชิญพระราชสาสน์ไปยังประเทศที่จะติดต่อโดยตรง เช่น พระวิสุทธสุนทร (ปาน) อัญเชิญพระราชสาสน์ของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชไปถวายพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส พระยามนตรีสุริยวงศ์

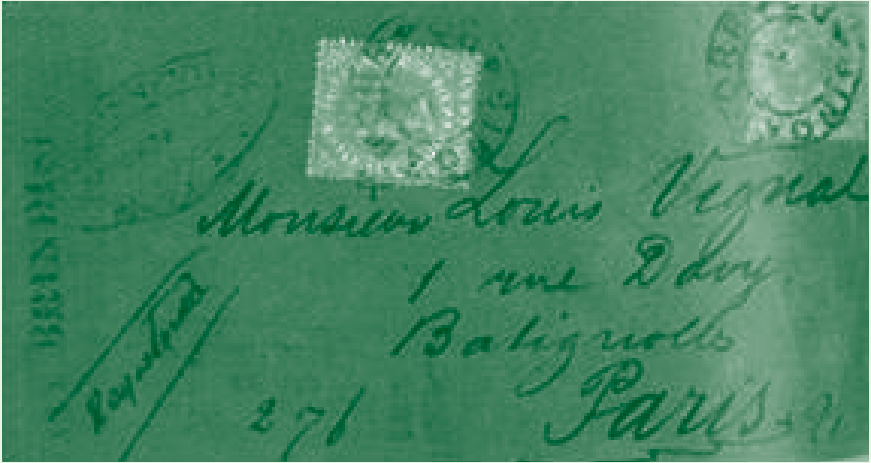
เป็นราชทูต อันเชิญพระราชสาสน์และเครื่องราชบรรณาการ ของพระบาทสมเด็จพะจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ไปถวายสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย แห่งอังกฤษ เป็นต้น

2. ทางราชสำนักฝากหนังสือผ่านคนกลาง ซึ่งโดยมากก็คือ พ่อค้า นายเรือ หรือเจ้าหน้าที่ของต่างประเทศเป็นสำคัญ

เป็นที่น่าสังเกตว่า การติดต่อสื่อสารกันทางจดหมายในสมัยก่อนไม่เคยมีแพร่หลาย นอกจากจะมีสาเหตุจากความไม่สะดวกในการฝากส่งและการเดินทางหนังสือไปมาแล้ว ยังมีสาเหตุอื่นคือ การศึกษาเล่าเรียนของประชาชนมีจำกัด ในสมัยก่อนไม่มีโรงเรียน การศึกษาเล่าเรียนของพระบรมวงศานุวงศ์หรือข้าราชการ ขุนนางชั้นผู้ใหญ่ จึงมีอาจารย์สอนให้เฉพาะในวัง

ตัวอย่างจดหมาย ใน พ.ศ. 2406 ใช้แสตมป์อิตาลีอินเดีย ราคา 2 แอนนา 4 ดวง ซึ่งพิมพ์ประทับ “B 172”

ตัวอย่างจดหมายที่ส่งจากกรุงเทพฯ ไปยังฝรั่งเศส เมื่อ พ.ศ. 2426 ต้องส่งผ่าน และลงทะเบียนที่สิงคโปร์ ซึ่งสังเกตได้จากตราประทับ "SINGAPORE P.O."

จนมาถึงปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) มีกลุ่มมิชชันนารีหรือกลุ่มสอนศาสนาชาวยุโรปเข้ามาเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในประเทศไทย จึงเริ่มมีการเขียนจดหมายติดต่อกับญาติพี่น้อง มิตรสหายในประเทศของตนขึ้น โดยส่งจดหมายไปทางเรือ ดังตัวอย่างจดหมายของมิชชันนารีผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นภรรยาของหมอบรัดเลย์ ผู้ริเริ่มตั้งโรงพิมพ์แห่งแรกในประเทศไทย (โรงพิมพ์อักษรสยามนุกุลกิจ) จดหมายนี้ส่งจากกรุงเทพฯ ในวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2379 ถึงเมืองรอเชสเตอร์ (Rocester) วันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2380 ใช้เวลาเดินทางทั้งสิ้น 5 เดือน อัตราค่าส่ง 18 เซนต์ ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีแสตมป์ใช้

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงเปลี่ยนแปลงนโยบายการต่างประเทศ คือ ทรงต้อนรับชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวยุโรป เนื่องจากทรงตระหนักเป็นอย่างดีว่าไทยยังด้อยทางวิทยาการ

สมัยใหม่กว่าประเทศทางยุโรปอยู่มาก จำต้องเรียนรู้วิทยาการต่างๆ เหล่านี้ จากประเทศทางยุโรป จึงโปรดเกล้าฯ ให้ทำสัญญาทางการค้ากับประเทศต่างๆ ซึ่งเปิดโอกาสให้ประเทศนั้นๆ เข้ามาตั้งสถานกงสุลของตนขึ้นในประเทศไทย เพื่อคอยควบคุมดูแลและกิจการค้าขายของตน เช่น ใน พ.ศ. 2398 เซอร์จอห์น เบาว์ริง (Sir John Bowering) ผู้ว่าการเกาะฮ่องกง และผู้สำเร็จราชการ ชาวอังกฤษประจำประเทศจีน ได้เดินทางเข้ามาทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับไทย และใน พ.ศ. 2399 ได้มีการจัดตั้งสถานกงสุลอังกฤษขึ้นในกรุงเทพฯ เป็นผลให้การค้ากับต่างประเทศตื่นตัว มีบริษัทของอังกฤษหลายบริษัทมาเปิดสาขา ในกรุงเทพฯ เช่น บริษัทบอนนีวิลล์ (Bonnevillle) บริษัทมาร์ควาลด์ (Markwald) และบริษัท บอร์เนียว (Borneo) เป็นต้น ในรัชสมัยเดียวกันนี้เอง ได้มีการจัดตั้งสถานกงสุลสหรัฐอเมริกา ในกรุงเทพฯ ติดตามมา ผลจากการที่ชาวต่างประเทศ เข้ามาพำนักอยู่ในกรุงเทพฯ มากขึ้น ทำให้เกิดความต้องการในบริการไปรษณีย์ สถานกงสุลอังกฤษจึงเป็นธุระจัดการรวบรวมข่าวสารของชาวยุโรป ส่งลงเรือ ไปยังสิงคโปร์เพื่อส่งต่อไปยังปลายทางอีกทอดหนึ่ง ส่วนสถานกงสุลสหรัฐฯ ก็เป็นธุระจัดการรวบรวมข่าวสารให้แก่ชาวอเมริกัน นอกจากนั้นในบางครั้ง บริษัทต่างประเทศที่มีสาขาในกรุงเทพฯ ก็ส่งจดหมายเองโดยตีตราประทับของ บริษัทตนและฝากส่งลงเรือไปยังสิงคโปร์ แต่เนื่องจากขณะนั้นประเทศไทย เรายังไม่มีแสตมป์ของตนเอง จึงนำแสตมป์ของอีสต์อินเดีย และสเตรตส์ เซตเทิลเมนต์ (Straits Settlements) มาจำหน่าย เพื่อใช้ในการส่งจดหมาย ไปพลาทงก่อน นอกจากนั้นยังได้นำแสตมป์ของฮ่องกงมาใช้ในบางช่วงอีกด้วย

ต่อมาราว พ.ศ. 2410 สถานกงสุลอังกฤษได้ใช้แสตมป์ที่นำมาจาก สเตรตส์เซตเทิลเมนต์ พิมพ์อักษร “B” ทับลงไป (“B” ใช้แทน Bangkok) ใช้ฉีกจดหมายที่รับฝากส่ง ดังปรากฏหลักฐานการนำแสตมป์ดังกล่าวมาใช้

แสดตมภ์ประทับอักษร “B” นี้ ได้นำมาใช้ถึงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2429 เท่านั้น เพราะเมื่อไทยมีกิจการไปรษณีย์ของเราเองมาได้ระยะหนึ่ง การใช้สถานกงสุลเป็นที่ฝากส่งจดหมายก็ยกเลิกไป

ในขณะที่เอกชนและบริษัทต่างๆ มีการส่งข่าวสารติดต่อกับต่างประเทศ ทางด้านราชสำนักก็มีการส่งพระราชสาสน์ติดต่อเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ เช่นกัน แต่การจัดส่งทำโดยเจ้าหน้าที่พระราชวัง ไม่ได้มีการติดแสดตมภ์แต่อย่างใด โดยปกติจะอาศัยฝากส่งหรือเดินทางไปกับเรือสินค้าเป็นสำคัญ ดังตัวอย่างพระราชสาสน์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในตอนต้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) พ.ศ. 2418 สมเด็จพระเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ พร้อมพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงออกหนังสือพิมพ์รายวันขึ้น ชื่อ “ข่าวราชการ” หรือ “Court” หนังสือรายวันฉบับแรกของไทย ทรงให้มีบุรุษเดินหนังสือข่าวราชการส่งแก่สมาชิก เรียกว่า “โปสต์แมน (Postman)” มีการจัดพิมพ์ตัวแสดตมภ์เป็นค่าบริการ ตัวแสดตมภ์นี้เป็นพระรูปเหมือนของสมเด็จพระเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ มีอยู่ 2 รุ่น รุ่นแรกด้านล่างมีภาษาอังกฤษว่า “RISINTG P” ซึ่งมีความหมายตรงกับภาษาไทยว่า ภาณุรังษี รุ่นที่ 2 มีอักษรที่มุมทั้งสี่ว่า “ป ม ภ ส” ย่อมาจาก โปสต์มาสเตอร์ ภาณุรังษีสว่างวงศ์ และมีคำด้านล่างว่า “คำหนังสือฝาก”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมการสอบวิชาพิเศษตามแนวทางการฝึกอบรมลูกเสือตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
2. เพื่อเปิดโอกาสให้มีการสอบวิชาพิเศษตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพในอนาคต

การสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่

---

1. ลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ต้องสอบได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก และผ่านพิธีเข้าประจำกองแล้ว จึงประดับเครื่องหมายลูกเสือโลกที่กึ่งกลางกระเปาะเสื้อข้างซ้ายได้
2. ลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เมื่อสอบได้เครื่องหมายลูกเสือโลกแล้ว จึงมีสิทธิ์เลือกสอบวิชาพิเศษตามที่ตนมีความถนัดและมีความสนใจ โดยสถานศึกษาเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการสอบวิชาพิเศษ และเมื่อดำเนินการสอบทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีเรียบร้อยแล้ว ให้สถานศึกษาทำเรื่องขออนุมัติผลการสอบไปยังผู้มีอำนาจอนุมัติต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินการสอบวิชาพิเศษ

การขออนุมัติ และการประทับเครื่องหมาย

.....

1. ลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เมื่อสอบเครื่องหมายลูกเสือโลกได้แล้ว และได้เข้าพิธีประจำกอง จึงมีสิทธิ์ประทับเครื่องหมายลูกเสือโลก จากนั้นจึงมีสิทธิ์เลือกสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่
2. เมื่อลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ แสดงความประสงค์ที่จะสอบเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษ คณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือจะต้องพิจารณาเห็นชอบให้มีการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี ตามที่เสนอ
3. ผู้กำกับกองลูกเสือ เนตรนารี เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติต่อผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน
4. เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว จึงจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี โดยประธานคณะกรรมการสอบต้องได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ ประเภทสามัญรุ่นใหญ่ ส่วนกรรมการต้องผ่านการฝึกอบรมขั้นความรู้เบื้องต้น ประเภทสามัญรุ่นใหญ่เป็นอย่างน้อย
5. ดำเนินการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี

6. เมื่อสอบเสร็จแล้ว สถานศึกษาทำหนังสือขออนุมัติผลการสอบ
วิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ และการประดับเครื่องหมายไปยัง
ผู้มีอำนาจอนุมัติ พร้อมแนบหลักฐาน ดังนี้

6.1 โครงการสอบวิชาพิเศษ

6.2 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบ

6.3 ข้อสอบภาคปฏิบัติ

6.4 ข้อสอบภาคทฤษฎี

6.5 รายชื่อลูกเสือ เนตรนารี ที่สอบผ่าน - ไม่ผ่าน

7. ส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคออกอนุมัติผลการสอบและการประดับ
เครื่องหมาย

8. เมื่อสถานศึกษาได้รับหนังสืออนุมัติผลการสอบและการประดับ
เครื่องหมายแล้ว จะต้องดำเนินการดังนี้

8.1 สถานศึกษาออกหนังสือรับรองให้ลูกเสือ เนตรนารี ที่สอบผ่าน

8.2 สถานศึกษาลงทะเบียนไว้เป็นหลักฐานในสมุดทะเบียน
กองลูกเสือ กองเนตรนารี (ลส.8/นน.8)

8.3 สถานศึกษาบันทึกหลักฐานในสมุดประจำตัวลูกเสือ เนตรนารี
(ลส.17/นน.17)

9. ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี

สถานศึกษาขออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษและการประดับเครื่องหมาย

ตัวอย่างหนังสือขออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษ วิชานักสะสม และขออนุญาตประดับเครื่องหมาย

ที่...../.....

สถานศึกษา.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง ขออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่
วิชานักสะสม และการประดับเครื่องหมาย

เรียน เลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ/ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด
(แล้วแต่กรณี)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่
วิชานักสะสม
  2. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ
เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ วิชานักสะสม
  3. ข้อสอบภาคปฏิบัติ
  4. ข้อสอบภาคทฤษฎี
  5. รายชื่อลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ที่สอบผ่าน - ไม่ผ่าน
วิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ วิชานักสะสม

ด้วยสถานศึกษาได้ทำการสอบวิชาพิเศษ วิชาทักษะสม ตามที่
กำหนดไว้ในโครงการ บัดนี้ สถานศึกษาได้ดำเนินการสอบทั้งภาคปฏิบัติและ
ภาคทฤษฎีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผลปรากฏว่า มีลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่
จำนวน.....คน สอบผ่าน (รายชื่อดังแนบ)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน.....

โครงการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ศึกษานักสะสม

ประจำปี.....

1. ชื่อโครงการ “การสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ศึกษานักสะสม ประจำปี พ.ศ. ....”

2. หลักการและเหตุผล

ด้วยในการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ครั้งที่...../.....เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... ณ ห้องประชุมลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ มีมติเห็นชอบ ให้มีการสอบ วิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ศึกษานักสะสม ให้แก่ลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ที่สอบได้เครื่องหมายลูกเสือโลก และผ่านพิธีเข้า ประจำกองแล้ว โดยมีลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ สมัครสอบ จำนวน.....คน เพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษ ศึกษานักสะสม และได้นำเสนอผู้อำนวยการลูกเสือ โรงเรียนพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเห็นคุณค่า ของกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่

3.2 เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ สมัครสอบเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษ ศึกษานักสะสม

4. เป้าหมาย

รับสมัครลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ จำนวน.....คน

5. วิธีดำเนินการ

5.1 เปิดรับสมัครลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ที่ต้องการสอบเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษ วิชานักสะสม

5.2 จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ วิชานักสะสม

5.3 เริ่มดำเนินการสอบตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

5.4 ดำเนินการขออนุมัติผลการสอบและการประดับเครื่องหมาย

6. งบประมาณ

เก็บจากลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ คนละ 50 บาท

7. วันและสถานที่

ระหว่างเดือน.....ถึงเดือน.....พ.ศ. ....
ณ.....

8. ผลที่จะได้รับ

ลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ จำนวน.....คน จะได้รับเครื่องหมายวิชาพิเศษ วิชานักสะสม อย่างน้อย.....คน

9. ผู้รับผิดชอบโครงการ

รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน.....

10. ชนิดของโครงการ เป็นโครงการต่อเนื่องทุกปี

สำเนา

คำสั่งโรงเรียน.....

ที่...../.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่
วิชานักสะสม

เพื่อให้การสอบวิชาพิเศษ วิชานักสะสม ให้แก่ลูกเสือ เนตรนารี
สามัญรุ่นใหญ่ ระหว่างวันที่.....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....
ณ .....จังหวัด.....เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

จึงแต่งตั้งบุคลากรทางการลูกเสือต่อไปนี้ ดำเนินการสอบตามกำหนด
วันและสถานที่ดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

1. รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน A.L.T./SS.W.B. ประธาน
2. ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือโรงเรียน A.L.T./SS.W.B. รองประธาน
3. รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือโรงเรียน SS.W.B. กรรมการ
4. ผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ กรรมการ
กองที่ 1 กลุ่มที่ 1 SS.W.B.
5. ผู้กำกับกองเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ กรรมการ
กองที่ 1 กลุ่มที่ 1 SS.W.B.

6.		กรรมการ
7.		กรรมการ
8.	ฯลฯ	กรรมการ
9.		กรรมการ
10.	รองผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ กองที่ 1 กลุ่มที่ 1 SS.B.T.C.	กรรมการ
11.	รองผู้กำกับกองเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ กองที่ 1 กลุ่มที่ 1 SS.B.T.C	กรรมการ

ฯลฯ

(ลงนาม).....

ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน.....

ข้อสอบภาคปฏิบัติวิชานักสะสม

รายการ (การสะสม)	เริ่ม (วัน เดือน ปี)	สิ้นสุด (วัน เดือน ปี)	ลายมือชื่อ ผู้กำกับลูกเสือ (วัน เดือน ปี)
1. ดวงตราไปรษณียากร			
2. หน้าไม้ขีดไฟ			
3. เงินตรา			
4. เปลือกหอย			
5. แมลง			
6. แร่ธาตุ			
7. วัตถุมงคล			
ฯลฯ			

หมายเหตุ : ให้ลูกเสือเป็นผู้ลงวัน เดือน ปีที่เริ่มและสิ้นสุดการสะสมตามที่ผู้กำกับลูกเสือได้มอบหมาย ผู้กำกับจะลงลายมือชื่อเมื่อลูกเสือได้นำผลงานการสะสมมาเสนอ

ข้อสอบภาคทฤษฎีวิชานักสะสม

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุด

1. นักสะสมในความหมายของเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ หมายถึง
  - ก. การสะสมสิ่งที่สนใจอย่างมีระบบ
  - ข. การสะสมทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อเป็นของที่ระลึก
  - ค. การสะสมสิ่งของให้ได้มากที่สุด
  - ง. การซื้อสิ่งของเพื่อการสะสม
2. สิ่งของที่สะสม ลูกเสือควรปฏิบัติดังนี้
  - ก. ซื้อของที่แปลกใหม่
  - ข. สะสมของที่ใช้แล้ว
  - ค. สะสมสิ่งของตามธรรมชาติ
  - ง. ถูกทั้งข้อ ข. และ ค.
3. ในการสะสม ลูกเสือควรคำนึงถึง
  - ก. เป็นสิ่งของที่ใช้แล้ว
  - ข. เป็นการอนุรักษ์
  - ค. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหาความรู้
  - ง. ถูกทุกข้อ

4. สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการสะสม
- ก. พยายามสะสมให้ได้มากที่สุด
  - ข. จำแนกประเภทเสร็จทันกำหนดเวลา
  - ค. สะสมให้ได้หลายๆ ประเภท ไม่ควรคำนึงเรื่องเวลา
  - ง. ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ในสิ่งที่สะสม
5. การสะสมที่สะดวกที่สุด ควรปฏิบัติดังนี้
- ก. นำใส่สมุดตามตัวอย่าง พร้อมมีคำอธิบาย
  - ข. นำใส่ถุง พร้อมคำอธิบาย
  - ค. รวบรวมใส่ภาชนะที่เหมาะสม พร้อมคำอธิบาย
  - ง. ส่งตัวอย่าง พร้อมรายละเอียด
6. การสะสมที่ดี จำเป็นต้อง
- ก. กระทำได้โดยทันที
  - ข. สามารถซื้อหาได้ตามท้องตลาด
  - ค. รวบรวมภายในช่วงระยะเวลาที่กำหนด
  - ง. ช่วยกันหลายๆ คน
7. トラไปรษณียากร ได้แก่
- ก. จดหมายไปรษณีย์อากาศ
  - ข. ดวงตราไปรษณียากร
  - ค. รอยประทับจากเครื่องประทับไปรษณียากร
  - ง. ถูกทุกข้อ

8. ดวงตราไปรษณียากรดวงแรกของโลก ออกใช้ในประเทศ
- ก. อเมริกา
  - ข. อังกฤษ
  - ค. ฝรั่งเศส
  - ง. เยอรมัน
9. มีการใช้ดวงตราไปรษณียากรครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ.
- ก. พ.ศ. 2483
  - ข. พ.ศ. 2426
  - ค. พ.ศ. 2399
  - ง. พ.ศ. 2338
10. ตั๋วแสตมป์นำมาใช้ครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ.
- ก. พ.ศ. 2325
  - ข. พ.ศ. 2352
  - ค. พ.ศ. 2418
  - ง. พ.ศ. 2452
11. การสะสมตราไปรษณียากรเชิงประวัติศาสตร์ หมายถึง
- ก. การสะสมเพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของการไปรษณีย์
  - ข. การสะสมตราไปรษณียากรเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
  - ค. การสะสมเพื่อเตรียมการจำหน่าย
  - ง. การสะสมเฉพาะตราไปรษณียากรที่ใช้แล้วเท่านั้น

12. การติดต่อสื่อสาร (การไปรษณีย์) สมัยโบราณใช้วิธีใด
- ก. ใช้ม้าในการส่งข่าวสาร
  - ข. ใช้นกพิราบในการส่งข่าวสาร
  - ค. ใช้คนในการส่งข่าวสาร
  - ง. ถูกทุกข้อ
13. การจัดระบบการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์เกิดขึ้นในทวีปใด
- ก. ทวีปยุโรป
  - ข. ทวีปอเมริกา
  - ค. ทวีปเอเชีย
  - ง. ทวีปแอฟริกา
14. ผู้ที่นำเอาแบบอย่างการไปรษณีย์จากปารีสไปใช้ในลอนดอน เป็นชาว
- ก. ฝรั่งเศส
  - ข. อังกฤษ
  - ค. อเมริกา
  - ง. แคนาดา
15. ตราไปรษณียากรชุดสัมพันธ์ภาพไทย - ฝรั่งเศส เกิดขึ้นในสมัยใด
- ก. สมเด็จพระเจ้าอยู่ทอง
  - ข. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
  - ค. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
  - ง. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

16. อักษรที่สถานกงสุลอังกฤษนำไปประทับในแสตมป์
ที่ใช้แทน Bangkok ได้แก่อักษร
- ก. A
  - ข. B
  - ค. C
  - ง. D
17. ตราไปรษณียากร (แสตมป์) ที่ส่งพิมพ์มาจากประเทศอังกฤษ
เริ่มในรัชกาลใด
- ก. รัชกาลที่ 1
  - ข. รัชกาลที่ 3
  - ค. รัชกาลที่ 4
  - ง. รัชกาลที่ 5
18. หลังจากที่ไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพสากลไปรษณีย์แล้ว
ได้ขยายการไปรษณีย์ไปจังหวัดใด เป็นจังหวัดแรก
- ก. สมุทรปราการ
  - ข. นนทบุรี
  - ค. นครปฐม
  - ง. ราชบุรี

19. ผู้บริหารที่ทำการไปรษณีย์ เราเรียกว่า
- ก. เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์
  - ข. นายไปรษณีย์
  - ค. บุรุษไปรษณีย์
  - ง. พนักงานไปรษณีย์
20. ปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบการไปรษณีย์ เราเรียกว่า
- ก. กรมไปรษณีย์
  - ข. กรมการสื่อสาร
  - ค. เรียนรู้ภายในห้องเรียน
  - ง. การได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ
21. การสะสมที่ประสบความสำเร็จ เป็นผลจาก
- ก. ได้รับการสนับสนุน
  - ข. การเก็บเล็กผสมน้อย
  - ค. เรียนรู้ภายในห้องเรียน
  - ง. การได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ
22. เมื่อเริ่มสะสม ลูกเสือจะต้องทราบถึง
- ก. วิธีการและอุปกรณ์
  - ข. จำนวนของที่จะสะสม
  - ค. คุณค่าหรือประโยชน์ที่จะได้รับ
  - ง. ระยะเวลา

23. กรรมวิธีในการสะสมเป็นเรื่องสำคัญ ลูกเสือควรเลือกสะสม
- ก. ธนบัตร
  - ข. เครื่องลายคราม
  - ค. ของที่ระลึกประจำชาติ
  - ง. แสตมป์
24. การสะสมเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ถือว่าเป็น
- ก. คนรักสงบ
  - ข. ใฝ่รู้
  - ค. คนขยัน
  - ง. งานอดิเรก
25. การสะสมที่ให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวเรา ได้แก่ การสะสม
- ก. แมลง
  - ข. ดอกไม้
  - ค. ใบไม้
  - ง. ถูกทุกข้อ
26. การสะสมจะมีคุณค่ายิ่งขึ้น ถ้าผู้สะสมสามารถบันทึก
- ก. ที่มา
  - ข. ความเป็นมา
  - ค. ลักษณะที่เด่นชัด
  - ง. วัน เดือน ปีที่สะสม

27. แสตมป์เป็นสิ่งที่ชำระได้ง่าย การสะสมลูกเสือจะต้อง
- ก. ใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ
  - ข. เก็บในที่ปลอดภัย
  - ค. ใส่ยากันแมลง
  - ง. อย่าให้โดนความร้อน อาจชำรุดเสียหายได้
28. แสตมป์ที่ชำระ หมายถึง
- ก. มีรอยยับ
  - ข. เลอะเลือน
  - ค. ฉีกขาด
  - ง. มีรอยขีดข่วน
29. แสตมป์ที่นิยมสะสม คือ แสตมป์
- ก. เป็นชุด
  - ข. เป็นแสตมป์ใหม่
  - ค. ไม่มีรอยประทับตรา
  - ง. แสตมป์ใช้แล้ว
30. การสะสมแสตมป์เฉพาะเรื่อง หมายถึง
- ก. การสะสมเพื่อดูขั้นตอนของเรื่อง
  - ข. การสะสมเพื่อการเปรียบเทียบ
  - ค. การสะสมเพื่อศึกษาความเป็นมา
  - ง. การสะสมเพื่อการแข่งขัน

31. การสะสมแต้มแข่งตำนานไประชณีย์ เป็นการสะสมเพื่อ
- ก. ศึกษาความเป็นมา
  - ข. จัดลำดับแต้มที่ผลิตขึ้น
  - ค. สะสมแต้มที่หายาก
  - ง. คัดเลือกแต้มที่ได้รับความนิยม
32. การสะสมตราประทับบนแต้มปี หมายถึง
- ก. ตราประจำวันที่ประทับบนแต้มปีเท่านั้น
  - ข. ตราประจำวันที่ประทับบนแต้มปี และยังผนึกอยู่บนซองด้วย
  - ค. ที่ประทับตราบนแต้มปี
  - ง. ที่ประทับตราประจำวันบนแต้มปี
33. การสะสมสิ่งจำหน่ายเพื่อการสะสม คือ
- ก. ไประชณีย์บัตร
  - ข. กระดาษเขียนจดหมาย
  - ค. ซองจดหมาย
  - ง. ถูกทุกข้อ
34. จดหมายไประชณีย์อากาศ นอกจากส่งทางเครื่องบินแล้ว ยังรวมถึง
- การส่งไปโดย
- ก. เรือเหาะ
  - ข. เครื่องบินทะเล
  - ค. ผู้โดยสารเครื่องบิน
  - ง. อากาศยานทุกชนิด

35. แอคซีซีพี หมายถึง
- ก. ไปรษณียบัตร
  - ข. จดหมายไปรษณีย์อากาศ
  - ค. แสตมป์ที่ใช้ปิดซองจดหมาย
  - ง. กล่องบรรจุวัสดุภัณฑ์
36. วันสำคัญของการไปรษณีย์ระหว่างประเทศ เรียกว่า
- ก. วันสหภาพสากลไปรษณีย์
  - ข. วันสากลไปรษณีย์
  - ค. วันไปรษณีย์สากล
  - ง. วันไปรษณีย์ระหว่างประเทศ
37. การส่งจดหมายติดต่อทางเรือ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดย
- ก. พ่อค้า
  - ข. ข้าราชการ
  - ค. มิชชันนารี
  - ง. ทูต
38. ค่าบริการส่งจดหมายระหว่างประเทศสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ คิดอย่างไร
- ก. คิดค่าบริการด้วยตัวแสตมป์
  - ข. คิดค่าบริการด้วยเงินสด
  - ค. คิดค่าบริการรวมไปกับสินค้า
  - ง. ไม่คิดค่าบริการ

39. ซองจดหมายที่ส่งออกจากจังหวัดจันทบุรี ระหว่างฝรั่งเศสยึดครอง
- ก. ต้องติดแสตมป์
  - ข. ไม่ต้องติดแสตมป์
  - ค. ต้องติดแสตมป์ ติดตรายึดครอง
  - ง. ไม่ต้องติดแสตมป์ แต่ติดตรายึดครอง
40. คำว่า “วันชัย” บนแสตมป์ เป็นการฉลองชัยชนะใน
- ก. สงครามโลกครั้งที่ 1
  - ข. สงครามโลกครั้งที่ 2
  - ค. สงครามมหาเอเชียบูรพา
  - ง. การเปลี่ยนแปลงระบอบประชาธิปไตย

เฉลยข้อสอบวิชานักสะสม

1.	ก	11.	ก	21.	ข	31.	ก
2.	ง	12.	ง	22.	ก	32.	ข
3.	ค	13.	ก	23.	ง	33.	ง
4.	ข	14.	ข	24.	ง	34.	ก
5.	ก	15.	ข	25.	ง	35.	ค
6.	ค	16.	ข	26.	ข	36.	ก
7.	ง	17.	ง	27.	ข	37.	ค
8.	ข	18.	ก	28.	ค	38.	ข
9.	ข	19.	ข	29.	ง	39.	ง
10.	ค	20.	ก	30.	ค	40.	ก

โรงเรียน.....
รายชื่อลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ที่สอบวิชาพิเศษ

ลำดับที่	ชื่อลูกเสือ เนตรนารี	วิชา...	วิชา...	วิชา...	วิชา...	วิชา...	วิชา...	วิชา...	วิชา...	หมายเหตุ
1.	.....	/	/	/	/	/	/	x	/	
2.	.....									
3.	.....									

หมายเหตุ

- ถ้าใส่เครื่องหมาย / แสดงว่า สอบผ่าน
- ถ้าใส่เครื่องหมาย x แสดงว่า สอบไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....

(.....)

กรรมการ

ลงชื่อ.....

(.....)

กรรมการ

ลงชื่อ.....

(.....)

ประธาน

หนังสือจากส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคอนุมัติผลการสอบ วิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ และการประดับเครื่องหมาย

เมื่อทางสำนักงานลูกเสือแห่งชาติหรือสำนักงานลูกเสือจังหวัด (แล้วแต่กรณี) พิจารณาตามหลักฐาน ที่สถานศึกษาส่งไป และตรวจสอบได้ว่าการดำเนินการสอบจริง จึงออกหนังสืออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ และการประดับเครื่องหมาย ดังนี้

ตัวอย่างหนังสืออนุมัติผล

ที่...../.....

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
สำนักงานลูกเสือจังหวัด
(แล้วแต่กรณี)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง อนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ และการประดับ
เครื่องหมาย

เรียน ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน.....

อ้างถึง หนังสือของโรงเรียนที่...../.....ลงวันที่.....

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนจัดส่งรายงานผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ
เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ และขออนุมัติประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษให้แก่ลูกเสือ
เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ผู้ที่สอบผ่าน ความแจ้งแล้วนั้น

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติหรือสำนักงานลูกเสือจังหวัด (แล้วแต่กรณี) ได้รับทราบแล้วด้วยความยินดี จึงอนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ตามที่เสนอ และอนุมัติให้ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษได้ และขอให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ แจ้งให้ลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ทราบถึงความสำคัญของวิชาพิเศษที่ตนสอบผ่าน และเอาใจใส่ให้ลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ได้ใช้วิชาพิเศษนั้นๆ ปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ อยู่เสมอด้วย

อนึ่ง ในการจัดซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษ ใคร่ขอให้โรงเรียนติดต่อขอหนังสืออนุญาต ซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษที่งานวิชาการ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (ปัจจุบันคือส่วนสิทธิประโยชน์ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ) ตามหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ที่ 147/2517 ลงวันที่ 7 มกราคม 2517 หรือที่สำนักงานลูกเสือจังหวัด (แล้วแต่กรณี) เพื่อให้ลูกเสือ เนตรนารี ประดับเครื่องหมายดังกล่าว จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ตำแหน่ง.....

สถานศึกษาออกหนังสือรับรองให้กับลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ที่สอบผ่าน

เมื่อสถานศึกษาได้รับหนังสือตอบอนุมัติผลการสอบ และให้ระดับ
เครื่องหมายวิชาพิเศษแล้ว ก็ให้ออกหลักฐานคือหนังสือรับรองแก่ลูกเสือ เนตรนารี
สามัญรุ่นใหญ่ ที่สอบผ่าน และลงทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน

ที่...../..... สถานศึกษา.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ขอรับรองว่า.....สอบผ่านวิชาพิเศษ วิชานักสะสม
โดยการอนุมัติผลการสอบของ.....ที่...../
ลงวันที่.....และได้แนบสำเนาหนังสืออนุมัติผล มาด้วยแล้ว

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน.....

สถานศึกษาลงทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน

ขั้นตอนสุดท้าย ผู้กำกับกองลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ต้องดำเนินการ
ดังนี้

1. ลงรายชื่อลูกเสือหรือเนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ที่สอบผ่านในทะเบียน
กองลูกเสือหรือเนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ (ลส.8) หรือ (นน.8)
2. ลงรายชื่อการสอบผ่านในบัตรประจำตัวลูกเสือหรือเนตรนารี
สามัญรุ่นใหญ่ (ลส.17) หรือ (นน.17) ไว้เป็นหลักฐานด้วย

ทะเบียนกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ทะเบียนกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

กลุ่ม (นอกชื่อกลุ่ม) .....

กลุ่มที่ .....

กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ .....

ผู้กำกับกลุ่ม .....

ผู้กำกับ .....

รองผู้กำกับ .....

.....

.....

ทะเบียนกองเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

ทะเบียนกองเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

- กลุ่ม (นอกชื่อกลุ่ม) .....
- กลุ่มที่ .....
- กองเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ที่ .....
- ผู้กำกับกลุ่ม .....
- ผู้กำกับ .....
- รองผู้กำกับ .....
- .....
- .....

ล.ส.๑๗

บัตรประจำตัวลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

กลุ่มลูกเสือ .....

กลุ่มที่ .....

กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ .....

ชื่อ .....

หมู่ .....

หมายเหตุ

๑. การสอบเลื่อนชั้นหรือการสอบวิชาพิเศษ เมื่อกรรมการสอบเสร็จแล้ว ให้ผู้กำกับกรอกผลการสอบลงในทะเบียนของกองด้วยทุกครั้ง
๒. บัตรนี้ให้ส่งกำกับส่งไปให้ผู้ปกครองทราบด้วย

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

คิดรูปถ่ายหน้าตรง
ไม่สวมหมวก
ขนาด ๑ นิ้ว

ชื่อ.....

บ้านเลขที่.....ซอย.....

ถนน.....

ตำบล.....

อำเภอ.....

จังหวัด.....

ชื่อบิดา.....ชื่อมารดา.....

ชื่อผู้ปกครอง.....

วัน เดือน ปีเกิด.....

เป็นลูกเสือสำรอง เมื่อ.....

เป็นลูกเสือสามัญ เมื่อ.....

เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เมื่อ.....

สอบได้ เครื่องหมายลูกเสือโลก เมื่อ.....

สอบได้ เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ เมื่อ.....

สอบได้ เครื่องหมายลูกเสือหลวง เมื่อ.....

การสอบวิชาพิเศษ

ที่	วิชา	สอบได้เมื่อ	ลายเซ็นกรรมการ
๑	นักผจญภัย	.....	.....
๒	นักดาราศาสตร์	.....	.....
๓	นักอุตสาหกรรมวิทยา	.....	.....
๔	ผู้จัดการค่ายพักแรม	.....	.....
๕	ผู้พิทักษ์ป่า	.....	.....
๖	นักเดินทางไกล	.....	.....

ที่	วิชา	สอบได้เมื่อ	ลายเซ็นกรรมการ
๑	หัวหน้าคนครัว	.....	.....
๒	นักบุกเบิก	.....	.....
๓	นักสะกดรอย	.....	.....
๑๐	นักธรรมชาติวิทยา	.....	.....
๑๑	การสื่อสารด้วยยานพาหนะ	.....	.....
๑๒	นักดับเพลิง	.....	.....
๑๓	นักสัญญาณ	.....	.....
๑๔	นักสำรวจทิศทาง	.....	.....
๑๕	นักโบราณคดี	.....	.....
๑๖	นักสะสม	.....	.....
๑๗	นักดนตรี	.....	.....
๑๘	นักถ่ายภาพ	.....	.....
๑๙	นักกีฬา	.....	.....
๒๐	นักกีฬา	.....	.....
๒๑	นักพิมพ์ดีด	.....	.....
๒๒	นักแสดงการบันเทิง	.....	.....
๒๓	นักยิงปืน	.....	.....
๒๔	ช่าง	.....	.....
๒๕	หน้าที่พลเมือง	.....	.....
๒๖	นักดนตรี	.....	.....
๒๗	บรรณรักษ์	.....	.....
๒๘	ช่างเย็บ	.....	.....
๒๙	พลอากาศ	.....	.....
๓๐	ผู้ช่วยการจราจร	.....	.....
๓๑	ช่างเขียน	.....	.....

บัตรประจำตัวเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

กลุ่มเนตรนารี .....

กลุ่มที่ .....

กองเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ที่ .....

ชื่อ .....

หมู่ .....

หมายเหตุ

1. การสอบวิชาพิเศษ เมื่อกรรมการสอบเสร็จแล้ว ให้ผู้กำกับกรอกผลการสอบลงในทะเบียนของกองด้วยทุกครั้ง
2. บัตรนี้ให้ผู้กำกับส่งไปให้ผู้ปกครองทราบด้วย

นน.17 สโมสรเนตรนารีเพชรารุช

ติดรูปถ่าย
หน้าตรง
ไม่สวมหมวก
ขนาด 1 นิ้ว

ชื่อ.....
บ้านเลขที่..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....
ชื่อบิดา.....
ชื่อมารดา.....
ชื่อผู้ปกครอง.....

วัน เดือน ปีเกิด.....
เป็นเนตรนารีสำรอง เมื่อ.....
เป็นเนตรนารีสามัญ เมื่อ.....
เป็นเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ เมื่อ.....

การสอบวิชาพิเศษ

ที่	วิชา	สอบได้ เมื่อ	ลายเซ็น กรรมการ
	ก. หมวดวิชาบังคับใน วิชาพิเศษ		
1.	วิชาพุทธธรรม		
2.	วิชาจัดการค่าย		
3.	วิชาพยาบาล		
4.	วิชาการบริการชุมชน		
5.	วิชาพลศึกษา		
6.	วิชาการผจญภัย		
	ข. หมวดวิชาเลือก หมวดส่งเสริมอาชีพ		
1.	วิชาสารพัดช่าง		
2.	วิชาศิลปะ		

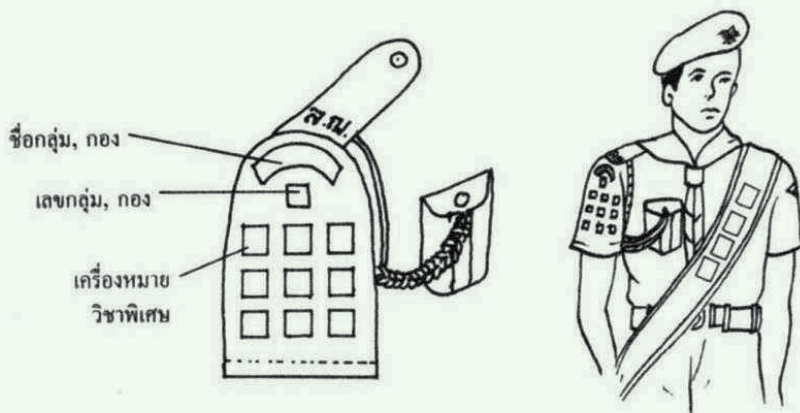
การประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่

เครื่องหมายวิชาพิเศษทำด้วยผ้าสีเลือดหมู รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 4 เซนติเมตร มีกรอบและอักษร “ล.ญ.” สีเขียว ภายในกรอบ มีรูปเครื่องหมายวิชาพิเศษ

การประดับ

1. ถ้าสอบได้ไม่เกิน 9 วิชา ให้ติดที่แขนเสื้อข้างขวา กึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก เรียงกันเป็นแถวตามแนวนอน แถวใดเกิน 3 วิชา ให้ขึ้นแถวใหม่ เว้นระยะระหว่างเครื่องหมายและระหว่างแถว 1 เซนติเมตร
2. ถ้าสอบได้เกิน 9 วิชา ให้มีสายสะพายจากบ่าซ้ายไปประจบกันที่ใต้เอวขวา ทำด้วยตัวนหรือสักหลาดสีเหลืองกว้าง 10 เซนติเมตร ขลิบริมสีขาว ข้างละ 1 เซนติเมตร และปักเครื่องหมายวิชาพิเศษ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. **กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.,
2520.
- คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. **ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ
ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
(ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2528.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.,
2531.
- คณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. **แนวการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ
สามัญรุ่นใหญ่.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.,
2542.
- ณัฏฐ์ ยุยยุทธ. **คู่มือการสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญ
รุ่นใหญ่.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.,
2551.

ภาคผนวก

สำเนา

คำสั่งสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน

ที่ 52/2559

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำคู่มือการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่

เพื่อให้การดำเนินงานการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำคู่มือการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ซึ่งกำหนดจัดระหว่าง วันที่ 28 - 31 สิงหาคม 2559 ณ ห้องประชุมมอภัย จันทวิมล ชั้น 2 อาคารเสมารักษ์ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงเห็นควรแต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการดำเนินงานการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำคู่มือการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ดังนี้

1. ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน	ประธานกรรมการ
2. นายโอสสาร เก่งรักษัสัตว์	รองประธานกรรมการ
3. ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ	กรรมการ กรรมการ
4. ว่าที่ร้อยโท ณีภูธร ยูวยุทธ	กรรมการ
5. นางธัญมน ยูวยุทธ	กรรมการ
6. นางมาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา	กรรมการ
7. นางดารณี ทัพจันทร์	กรรมการ

8. นางสาวรัชชภา ศรีแก้ว	กรรมการ
9. นางสาวหยุด บุญทนิมิตร	กรรมการ
10. นางสุธินี ชาวอ่อน	กรรมการ
11. นางกนกวรรณ นิ้มเจริญ	กรรมการ
12. นางสาวณภัทร กุลจิตติธร	กรรมการ
13. ว่าที่ร้อยตรี สุเมธ สุจริยวงศ์	กรรมการ
14. นางสาวสรัญญา เรืองสมบูรณ์	กรรมการ
15. นางสาวสุพิชญา อากาศิน	กรรมการ
16. นายพิชาน แหยมเจริญ	กรรมการ
17. นายเอกพันธ์ ชูแก้ว	กรรมการ
18. นางสาววัฒนา ธรรมประภาส	กรรมการและเลขานุการ
19. นางสาวศิริฐา กรวาทิน	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
20. นางสาวณัฐพร มานะชนม์	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการดำเนินงานมีหน้าที่ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ
จัดทำคู่มือการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ให้สำเร็จลุล่วง
เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สำเนาถูกต้อง

สั่ง ณ วันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2559

(ลงชื่อ) สุวัฒนา ธรรมประภาส
(นางสุวัฒนา ธรรมประภาส)
นักวิชาการศึกษานำนายการพิเศษ

(ลงชื่อ) ศัจจร วัฒนมะงคล
(นายศัจจร วัฒนมะงคล)

ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน

